

Голові спеціалізованої вченої ради
К 41.863.01 Одеського регіонального
інституту державного управління
Національної академії державного
управління При Президентіві України,
доктору політичних наук, професору,
М.М. Іжі

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата наук з державного управління Дзюндзюка Бориса В'ячеславовича на дисертацію Даниленка Сергія Анатолійовича «Відкритість та прозорість влади: механізм регулювання взаємодії зі ЗМІ на регіональному рівні», подану до захисту в спеціалізовану вчену раду К 41.863.01 Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертації. Реалізація сучасних управлінських рішень вимагає формування нової моделі інформаційної взаємодії в системі «органи публічної влади – засоби масової інформації», побудованої на основі нового якісного рівня суб'єктно-об'єктних відносин. Тенденції розвитку українського суспільства свідчать, що інформація сьогодні виступає в якості потужного й ефективного ресурсу публічного управління. Ознаками нової інформаційної реальності стало те, що прозорість, відкритість, публічність і наявність діалогових стосунків визначили принциповий формат інформаційної демократії. Формування нової моделі інформаційної взаємодії органів публічної влади зі ЗМІ вимагає швидкої адаптації системи державного управління до сучасних умов. У той же час, особливі вимоги до якості інформації і комунікації, велика кількість формальних і неформальних параметрів різко підвищують складність аналізу моделювання ситуації під час прийняття управлінських рішень на всіх рівнях владних відносин.

Враховуючи вищезазначене, можливо зробити висновок, що обрана Даниленком Сергієм Анатолійовичем тема дисертаційного дослідження

«Відкритість та прозорість влади: механізм регулювання взаємодії зі ЗМІ на регіональному рівні» є актуальною та має вагомим значення для розвитку галузі знань «механізми державного управління» за напрямом «інформаційна взаємодія органів публічної влади та ЗМІ», «відкритість та прозорість влади у сфері взаємодії органів публічної влади зі ЗМІ».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій сформульованих у дисертації. Дисертація є завершеним самостійним науковим дослідженням, в якому розкрито обрану автором тему. Обґрунтування положень дисертаційного дослідження є змістовним і переконливим. Цілісність методологічного підходу забезпечено використанням загальних діалектичних методів і наукового інструментарію. Сформульовану у роботі мету дослідження досягнуто, вона відповідає темі дослідження та розкриває сутність стратегії діалогової взаємодії органів публічної влади зі ЗМІ в умовах формування інформаційного суспільства, становлення та розвитку вітчизняної моделі державного управління. Поставлені у роботі завдання розглянуто повною мірою. Вони знайшли своє відображення у відповідних висновках і пропозиціях.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок про високу ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів дисертації. Дисертаційна робота представляє собою цілісне дослідження, направлене на досягнення важливої наукової цілі щодо науково-теоретичного обґрунтування формування діалогової моделі взаємодії органу влади зі ЗМІ та розробки практичних рекомендацій щодо механізму регулювання взаємодії регіональної влади зі ЗМІ в умовах демократизації українського суспільства.

Оцінюючи наукову новизну даного дослідження, слід зазначити, що розробка процесної моделі механізму регулювання взаємодії органів публічної влади зі ЗМІ сприятиме інституційній регламентації дій суб'єктів взаємодії в процесі

надання ЗМІ достовірної та всебічної інформації про функціонування органу влади, його плани, напрями дій та результати діяльності, що здійснюються шляхом встановлення правил поведінки, які визначають способи взаємодії між суб'єктами, проведенню роботи у формі діалогу, співробітництва та взаємної відповідальності.

Наукові результати дисертаційного дослідження є змістовними, взаємопов'язаними між собою та розкривають сутність дослідження щодо становлення діалогової моделі взаємодії органу влади зі ЗМІ.

Так, його автором, обґрунтовано необхідність застосування концептуальних підходів до формування діалогової моделі взаємодії органу публічної влади зі ЗМІ, а також розробки проектних рекомендації з основних напрямків удосконалення інформаційної взаємодії органів публічної влади зі ЗМІ, які сприятимуть забезпеченню відкритості та прозорості влади в Україні.

Важливим для теоретичного збагачення науки державного управління є також, встановлення суттєвих аспектів функціонування сучасної моделі інформаційної взаємодії органів публічної влади та ЗМІ з метою подальшої адаптації до сучасних реалій, дослідження архітекtonіки медіа-простору в Україні.

Отже, проведена експертиза дисертації дозволяє зробити висновок про те, що винесені на захист положення мають новизну, як у теоретико-науковій так і у прикладній сфері державного управління.

Повнота викладення основних положень дисертації у наукових працях. Аналіз публікацій автора дозволяє зробити висновок щодо повноти викладу основних положень дисертації у наукових працях. Так, Даниленком С.А. за період проведення наукового дослідження було опубліковано 17 праць, серед яких 6 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному виданні та 10 публікацій апробаційного характеру – у збірниках матеріалів науково-комунікативних заходів. Зазначена кількість публікацій відповідає чинним вимогам, а хронологія публікацій відображає логічну

послідовність проведеного дослідження.

Результати досліджень мають апробацію не лише в Одеському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, але й в інших містах України (Дніпропетровськ, Львів, Харків) та за кордоном. Отже, ступінь висвітлення у публікаціях отриманих у дисертаційній роботі наукових результатів, слід визнати достатньою, як за змістом, сферою поширення, так і за їх кількістю. Ці публікації досить повно та послідовно розкривають сутність всіх наукових положень, що виносяться на захист.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату. Оформлення дисертації та автореферату виконано згідно з чинними вимогами та не викликають зауважень.

Робота написана науковим стилем, її оформлення відповідає існуючим стандартам, у тексті роботи зроблені необхідні посилання на цитовані джерела.

Автореферат дисертаційної роботи розкриває зміст проведеного дослідження і не містить інформації, яка відсутня в дисертації.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана в рамках науково-дослідних робіт ОРІДУ НАДУ при Президентові України протягом 2010-2013 років за темами: «Публічно-приватне партнерство як необхідна складова розвитку держави в умовах демократичних реформ» (ДР № 0111U00250), у межах якого автором, як виконавцем, було визначено та узагальнено механізми реалізації партнерських відносин між публічним і приватним сектором в інформаційній сфері, обґрунтоване запровадження механізму взаємодії органів публічної влади, бізнес-структур і суспільства щодо розвитку цифрового мовлення в регіонах України. «Сучасні підходи до використання ресурсного потенціалу регіонального управління» (ДР № 0113U001740), де особистий внесок

автора, як виконавця, полягав у розробці механізмів технологічної забезпеченості інформаційної відкритості органів публічної влади.

Наукове та практичне значення роботи. Значущість результатів дослідження полягає в тому, що вони створюють теоретичну та методичну базу для практичного вдосконалення комплексу науково-теоретичних підходів та механізмів щодо регулювання взаємодії зі ЗМІ на регіональному рівні. Теоретичні положення дисертації становлять інтерес також для проведення подальших досліджень за цією проблематикою і використання в навчальному процесі. Практична цінність одержаних результатів обумовлена їх прикладним характером, наявністю рекомендацій щодо використання в діяльності органів публічної влади, що засвідчено відповідними довідками.

Практичне значення роботи. Як системне продовження державних стратегічних завдань, положення та пропозиції викладені в дисертації були використані: Міністерством оборони України при розробці Положення про Департамент преси та зв'язків із засобами масової інформації, Інструкції про порядок допуску журналістів, працівників засобів масової інформації на об'єкти Міністерства оборони України; Державним агентством з питань електронного врядування України при розробці Концепції розвитку електронної демократії в Україні та Плану заходів з реалізації першого етапу її виконання; Одеською обласною державною адміністрацією при розробці Програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2012-2015 роки, Положення про структуру та функціональні обов'язки працівників, які пов'язані з діяльністю в інформаційній та видавничій сферах та при розробці Положення про управління комунікацій та інформаційної політики Одеської обласної державної адміністрації; Військовою академією (м. Одеса) в навчальному процесі, при підготовці та викладанні курсів лекцій; Національним університетом «Одеська юридична академія» у процесі розробки навчальних курсів: «Теорія масової комунікації» та «Вступ до спеціальності» для науково-методичного забезпечення навчального процесу.

Отже, автору вдалося сформулювати висновки та рекомендації, що мають

теоретичне та практичне значення.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Дисертаційне дослідження відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління. Зокрема, його основний зміст тематично окреслює такі напрями досліджень:

- механізми державного управління, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз;
- функціонування системи державного управління;
- стиль державно-управлінської діяльності вплив на нього зовнішніх і внутрішніх чинників;

Відповідність спеціальності обґрунтовано у авторефераті та вступі дослідження, простежується в розділах, відображено у висновках.

У вступі автором чітко визначено мету, відповідно до неї поставлено завдання, детально описано методологію дослідження та обґрунтовано актуальність обраної теми.

У першому розділі Даниленко С.А. в ході дослідження обґрунтовує його методологічні засади, розкриває основні аспекти застосування загальнонаукових та спеціальних методів, а саме: системного аналізу – при дослідженні сутності демократичних принципів державного управління, порівняльного аналізу, комплексного аналізу – для формулювання наукових визначень та висновків.

Значну увагу здобувачем приділено аналізу наукових підходів щодо формування комунікативних парадигм в умовах формування інформаційного суспільства, який засвідчив, що ефективність публічного управління залежить значною мірою від рівня взаємодії, відкритості та прозорості органів публічної влади в інформаційному середовищі. У рамках аналізу зазначено, що усунення існуючих інформаційно-комунікативних проблем пов'язане з потребою досягнення ідентичності між об'єктивними та суб'єктивними факторами публічного управління, де найважливішу роль відіграє інформаційна взаємодія, входження України в світовий

інформаційний простір.

У другому розділі Даниленко С.А. розглядає організаційно-правові засади взаємодії органів публічної влади зі ЗМІ, проводить аналіз чинних нормативно-правових актів, що регламентують відкритість та прозорість органів публічної влади. Автором запропоновано інноваційні інструменти управління пов'язані із розробкою правових механізмів забезпечення інформаційної відкритості та прозорості публічних органів влади, а також організаційної діяльності структур публічного управління щодо налагодження процесу інформаційної взаємодії на місцевому рівні.

Також, дисертантом узагальнено зарубіжний досвід використання правових та економічних механізмів функціонування ЗМІ, які сприяють процесу інформування суспільства, громадському контролю за діяльністю влади, а також – підготовці адекватного управлінського інструментарію, який ефективно регулюватиме статус суб'єктів інформаційної взаємодії.

У третьому розділі Даниленко С.А. проводить ситуаційний аналіз взаємодії регіональної влади зі ЗМІ на прикладі Одеської обласної державної адміністрації, а також обґрунтування концептуальних підходів до формування діалогової моделі взаємодії органу публічної влади та ЗМІ, яка сприятиме забезпеченню відкритості та прозорості влади в Україні. Окрім того, здобувач розробив проектні рекомендації з основних напрямків удосконалення інформаційної взаємодії органів публічної влади та ЗМІ України, запропонував алгоритм інституалізації механізму регулювання взаємодії регіональної влади зі ЗМІ.

Розглядаючи проактивну комунікаційну стратегію та регламент дій суб'єктів органу влади, відповідальних за комунікаційну взаємодію зі ЗМІ, дисертант звертає увагу на механізм регулювання взаємодії органу влади зі ЗМІ, який має забезпечити ефективність управління системою комунікаційних взаємовідносин між двома інститутами.

Зміст дисертації має логічний, послідовний виклад, добру аргументацію та наочну візуалізацію завдяки представленню та

узагальненню результату роботи у вигляді таблиць, рисунків, додатків. Оформлення роботи загалом відповідає існуючим стандартам, у тексті зроблено відповідні посилання на цитовані джерела та літературу.

Робота написана досконалою науковою мовою у стилістиці прийнятній для робіт відповідного спрямування.

В авторефераті дисертації, що ідентичний її структурі та змісту, розкрито основні положення роботи й отримані висновки.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. В процесі аналізу дисертаційної роботи С.А. Даниленка виникли такі зауваження та побажання.

1. Взаємодія ЗМІ та органів публічної влади має свої особливості в різних регіонах України. На жаль, автор в якості базової використав виключно Одеську область, яка має свою специфіку в медіапросторі нашої країни. Наведений в якості прикладу формат взаємодії відрізняється від інших регіонів України.

2. В дисертації проведено аналіз лише діалогової моделі взаємодії ЗМІ та органів публічної влади як прояв співробітництва та форм взаємодії, але не достатньо звернута увага на компроміс, конкуренцію, консолідацію, конфлікти, боротьбу. Вищевказані відносини варто було б подати у контексті практичної реальності, щоб підкреслити, що вони теж мають місце.

3. Видається неповним визначення правового механізму, як процесу переведення нормативного права в упорядкованість суспільних відносин здійсненого за допомогою системи правових прийомів і форм, з метою задоволення суспільних і особистих інтересів забезпечення правопорядку (с. 98). При цьому, сам автор далі у тексті дисертації надає складові цього механізму (норми права, правовідносини і автозастосування норм права).

4. На наш погляд в дисертаційному дослідженні бракує посилання на явні порушення принципів доступу до публічної інформації, про що вказують наведені автором у другому розділі приклади (с. 115). З цього можливо припустити значну інформаційну закритість органів публічної

влади, чим порушуються норми ст.4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» щодо прозорості та відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень.

5. Практичні рекомендації, що надані дисертантом, в третьому розділі потребують певної конкретизації. Досить слухними є пропозиції автора щодо, наприклад, інституційної регламентації (комбінації стимулів і обмежень) дій суб'єктів взаємодії в процесі надання ЗМІ достовірної та всебічної інформації про функціонування органу влади, його плани, напрями дій та результати діяльності, тощо (с. 202), які в загальному висновку не знайшли відображення.

Зазначені зауваження у цілому носять здебільшого характер пропозицій з покращення змісту дисертації та рекомендацій щодо їх урахування в подальшій науковій роботі. Вони не применшують її актуальність, наукову новизну та цінність.

Загальна оцінка дисертації, яка в межах визначеної мети та завдань є цілісним, ґрунтовним, завершеним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблеми державного управління, є цілком позитивною.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів. Незважаючи на деякі дискусійні положення і недоліки, які істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, необхідно зробити висновок про те, що дисертація Даниленка Сергія Анатолійовича на тему «Відкритість та прозорість влади: механізм регулювання взаємодії зі ЗМІ на регіональному рівні» є самостійним завершеним науковим дослідженням, а отримані результати вирішують важливе наукове завдання щодо теоретико-методологічного обґрунтування формування діалогової моделі взаємодії органу влади зі ЗМІ та розробки практичних рекомендацій щодо механізму регулювання взаємодії регіональної влади зі ЗМІ в умовах демократизації українського суспільства. Оформлення дисертації та автореферату відповідає встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Даниленка Сергія Анатолійовича «Відкритість та

прозорість влади: механізм регулювання взаємодії зі ЗМІ на регіональному рівні» відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління та вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Даниленко Сергій Анатолійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент –

старший викладач кафедри соціальної і гуманітарної політики
Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Б.В. Дзюндзюк

Підпис засвідчую:

Директор Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України,
доктор соціологічних наук, професор

Л.О. Бєлова